

พรเทพ ทวีกาญจน์
นักข่าว

ด่ากันทางโทรศัพท์ มีความผิดฐานดูหมิ่นซึ่งหน้า หรือไม่

โดย ปกติแล้ว คำพูดของคนไม่อาจทำอันตรายใครได้โดยตรง เหมือนกับการใช้ร่างกาย หรืออาวุธ ประทุษร้าย แต่คำพูดบางคำในสถานการณ์บางอย่างก็อาจเป็นการดูถูกเหยียดหยาม ทำให้เกิดความหมางใจกัน อันเป็นสาเหตุของการทะเลาะวิวาททำร้ายหรือฆ่ากันได้ กฎหมายจึงได้ตระหนักในข้อนี้จึงได้บัญญัติการกระทำความผิดที่เนื่องมาจากการใช้วาจา หรือคำพูดไว้ในหลายๆ กรณี เช่น การข่มขู่ การยั่วยุโศสะ การแจ้งความเท็จ การดูหมิ่น หรือการหมิ่นประมาท สำหรับในบทความนี้จะพูดถึงการด่าทอทางโทรศัพท์ จะมีความผิดฐานดูหมิ่นซึ่งหน้าตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 393 หรือไม่ ก่อนอื่นต้องมาทำความเข้าใจความหมายของคำว่า ดูหมิ่น มีความหมายอย่างไร ดูหมิ่นก็คือ การดูถูก เหยียดหยาม สบประมาท ด่าทอ ทำให้อับอาย เป็นการประทุษร้ายต่อเกียรติที่บุคคลมีอยู่ในตัวเอง โดยผู้ดูหมิ่นลดคุณค่าที่มีอยู่ในตัวของผู้ถูกดูหมิ่นด้วยตนเอง เป็นความผิดลหุโทษ ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 393 ว่า **“ผู้ใด ดูหมิ่นผู้อื่นซึ่งหน้าหรือด้วยการโฆษณาต้องระวางโทษ จำคุกไม่เกินหนึ่งเดือนหรือปรับไม่เกินหนึ่งพันบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ”**

การดูหมิ่นตามมาตรา 393 นี้ ต้องมีลักษณะที่แสดงออกถึงการดูถูกเหยียดหยาม สบประมาทหรือทำให้อับอาย การที่จะวินิจฉัยว่าการกล่าววาจาอย่างไรเป็นการดูหมิ่นผู้อื่นหรือไม่ จึงต้องพิจารณาว่าถ้อยคำที่กล่าวเป็นการดูถูกเหยียดหยามสบประมาทผู้ที่ถูกกล่าวถึง หรือเป็นการทำให้ผู้ที่ถูกกล่าวถึงอับอายหรือไม่ หากเป็นเช่นนั้นก็ถือได้ว่าเป็นการดูหมิ่นแล้ว ไม่ต้องถึงกับเป็นการใส่ความให้ผู้อื่นเสียชื่อเสียงถูกดูหมิ่นหรือถูกเกลียดชัง ซึ่งเป็นความผิดฐานหมิ่นประมาทตามมาตรา 326 เป็นความผิดอีกฐานหนึ่ง และมีบทลงโทษที่สูงกว่า

หลักเกณฑ์ของการดูหมิ่นซึ่งหน้าตามมาตรา 393 ต้องมีลักษณะ ของการเจตนาดูถูกเหยียดหยาม ทำให้อับอาย เสียหาย เป็นที่เกลียดชัง สบประมาทหรือด่าอันเป็นการประทุษร้ายต่อความรู้สึกของผู้อื่น อาจกระทำด้วยวาจาหรือกริยาท่าทางก็ได้ และที่สำคัญลักษณะของการดูหมิ่นซึ่งหน้านั้น ต้องมีการกล่าว ถ้อยคำ หรือแสดงกริยาท่าทางที่เป็นการดูหมิ่นให้ผู้อื่นทราบ ในขณะที่มีการกระทำในทันทีทันใด **ต้องเป็นการกล่าวต่อหน้าผู้เสียหาย หรือเป็นการกล่าวลับหลังในระยะเวลาที่ ผู้เสียหายสามารถได้ยิน ถ้อยคำได้ ความผิดฐานนี้ ต้องเป็นการกระทำต่อหน้าผู้เสียหายโดยผู้เสียหายจะต้องอยู่ในที่เกิดเหตุด้วย ถ้าผู้เสียหาย ไม่อยู่ในที่เกิดเหตุ ก็ไม่อาจเป็นการดูหมิ่นซึ่งหน้าได้**

ประเด็นปัญหาที่ว่ากรณีที่ผู้ต้องหาใช้โทรศัพท์มือถือต่อผู้เสียหายทางโทรศัพท์จะเป็นความผิดฐานหมิ่นประมาทซึ่งหน้าหรือไม่ ซึ่งปัญหาดังกล่าวนี้ศาลฎีกาได้เคยตัดสินไว้คดีหนึ่ง มีข้อเท็จจริงว่าผู้ต้องหาและผู้เสียหายต่างรับราชการด้วยกันทั้งคู่ มีการติดตามงานในราชการที่ต่างรับผิดชอบ ข้อเท็จจริงในเรื่องนี้ผู้ต้องหาได้ทวงถามถึงเอกสารจากผู้เสียหายได้เกิดมีปากเสียงกันขึ้น แต่การมีปากเสียงทะเลาะกันนั้นต่างคนก็อยู่กับคนละสถานที่ สุดท้ายได้มีการฟ้องร้องเป็นคดีกัน คดีนี้ศาลฎีกาได้ให้เหตุผลไว้หลายประการที่สำคัญ ได้อ้างถึงเหตุผลของกฎหมายในข้อนี้ว่าบทบัญญัติดังกล่าวนี้ มีเจตนาเพื่อป้องกันเหตุร้ายที่อาจเกิดเข้าถึงตัวกันเมื่ออยู่ห่างไกลกันเช่นนี้ เหตุร้ายดังกล่าวมิอาจเกิดขึ้นได้ เมื่อไม่ครบองค์ประกอบความผิดจึงไม่มีความผิดฐานหมิ่นประมาทซึ่งหน้า

คำพิพากษาฎีกาที่ 3711/2557 ศาลฎีกาวินิจฉัยว่า ข้อเท็จจริงรับฟังได้ในเบื้องต้นว่า ขณะเกิดเหตุผู้เสียหายและจำเลยทำงานที่สถานีพัฒนาทรัพยากรป่าชายเลนที่ 18 (บางวัน พังงา) ผู้เสียหายเป็นลูกจ้างตำแหน่งเจ้าหน้าที่บันทึกข้อมูล ส่วนจำเลยเป็นเจ้าของพนักงานป่าไม้ 5 ทำหน้าที่ผู้ช่วยหัวหน้าสถานี ในวันเวลาและสถานที่เกิดเหตุตามฟ้อง จำเลยโทรศัพท์ไปหาผู้เสียหายเพื่อทวงถามเอกสารจากผู้เสียหาย มีปัญหาต้องวินิจฉัยตามฎีกาของโจทก์ว่า จำเลยกระทำความผิดตามคำพิพากษาศาลชั้นต้นหรือไม่ เห็นว่าโจทก์ฟ้องว่าจำเลยกระทำความผิดฐานดูหมิ่นผู้อื่นซึ่งหน้า ขอให้ลงโทษตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 393 แต่ทางพิจารณาโจทก์นำสืบว่า จำเลยโทรศัพท์ไปหาผู้เสียหาย ด่าว่าและทวงเอกสารจากผู้เสียหาย ขณะเกิดเหตุผู้เสียหายอยู่ที่สถานีบริการขนส่ง (บขส.) ตำบลท้ายช้าง อำเภอเมืองพังงา จังหวัดพังงา

จำเลยอยู่ที่ส่วนบริหารจัดการทรัพยากรป่าชายเลนที่ 2 ตำบลกะไหล อำเภอตะกั่วทุ่ง จังหวัดพังงา ซึ่งเป็นสถานที่ห่างไกลกันคนละอำเภอ แต่องค์ประกอบความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 393 นั้น ถ้าเป็นการกล่าวด้วยวาจา ผู้กระทำต้องกล่าวซึ่งหน้าผู้เสียหาย เพราะบทบัญญัติมาตรานี้ มีเจตนารมณ์ป้องกันเหตุร้ายที่อาจเข้าถึงตัวกันทันทีที่มีการกล่าวดูหมิ่น ดังนั้น ข้อเท็จจริงที่โจทก์นำสืบจึงยังไม่เข้าองค์ประกอบความผิดฐานดูหมิ่นผู้อื่นซึ่งหน้า ที่ศาลอุทธรณ์ภาค 8 พิพากษายกฟ้องมานั้น ศาลฎีกาเห็นด้วยในผลฎีกาของโจทก์ฟังไม่ขึ้น

บทสรุปส่งท้าย ความผิดฐานการดูหมิ่นซึ่งหน้า บัญญัติขึ้นเพื่อคุ้มครองศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของบุคคลไม่ให้ถูกทำลายจากการดูถูกเหยียดหยาม และป้องกันไม่ให้มีการใช้สิทธิ และเสรีภาพโดยไม่มีขอบเขตจนเป็นเหตุให้การกระทำดังกล่าวไปละเมิดต่อสิทธิและเสรีภาพของผู้อื่น ไม่ว่าจะเป็นเสรีภาพในการสื่อสารถึงกัน เสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น การพูด การเขียน การพิมพ์ การโฆษณา และการสื่อความหมายโดยวิธีอื่นก็ตาม อย่างไรก็ตามเมื่อความเจริญก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยีที่ใช้ในการติดต่อสื่อสารในปัจจุบันได้พัฒนาไปอย่างรวดเร็ว การจะพิจารณาว่า กริยาทำทางหรือคำพูดใดจะมีลักษณะของการดูหมิ่นหรือไม่จึงต้องพิจารณาเป็นรายกรณีโดยศึกษาจากแนวคิดของฐานความผิด แต่อย่างไรก็ตาม หากทุกคนต่างตระหนักถึงสิทธิ และเสรีภาพของตนและคำนึงถึงสิทธิ และเสรีภาพของผู้อื่นด้วยแล้ว บทบัญญัติแห่งกฎหมายอันเกี่ยวกับการกระทำความผิดดังกล่าวย่อมไม่มีความจำเป็นแต่อย่างใด และสังคมไทยก็คงจะมีแต่ความสงบสุข

